

BIRŽŲ TURIZMO INFORMACIJOS CENTRAS

Juridinių asmenų registras, kodas 193319388, J.Janonio g. 2, LT-41148 Biržai,
tel. /faksas 8 450 33 496, el.p. info@visitbirzai.lt , www.visitbirzai.lt

SAVIVALDYBĖS BIUDŽETINĖS ĮSTAIGOS BIRŽŲ TURIZMO INFORMACIJOS CENTRO 2020 m. VEIKLOS ATASKAITA

Savivaldybės biudžetinė įstaiga Biržų turizmo informacijos centras (toliau – Biržų TIC) įmonės kodas 193319388 įregistruota 1998 m. kovo 25 d. Teikia turizmo informacijos ir kitas paslaugas. Biržų TIC yra juridinis asmuo, turintis savo nuostatus, einamąją, specialiųjų programų lėšų, pavedimų lėšų nacionaline valiuta sąskaitas viename iš bankų. Biržų TIC pareigybių skaičių steigia ar naikina steigėjas. Biržų TIC vadovauja direktorius, kuris yra atskaitingas Biržų r. savivaldybės merui. Įstaiga finansuojama iš Biržų rajono savivaldybės biudžeto, taip pat gali turėti ir nebiudžetinių lėšų.

BIRŽŲ TIC VEIKLOS TIKSLAI:

- Teikti turizmo informaciją bei skatinti vietinio ir atvykstamojo turizmo plėtrą Lietuvoje;
- Rinkti, kaupti ir nemokamai teikti informaciją apie turizmo paslaugas ir turizmo išteklius rajone;
- Rengti, leisti ir platinti informacinius ir kartografinius leidinius apie turizmo paslaugas ir turizmo išteklius;
- Kaupti atstovaujamos vietovės turizmo išteklių ir turizmo paslaugų duomenis ir teikti šią informaciją Valstybiniam turizmo departamentui;
- Skatinti ir aktyvinti kultūrinį ir sportinį gyvenimą rajone;
- Bendradarbiauti ir keistis informacija su Lietuvos ir užsienio kultūros, turizmo informacijos centrais, muziejais, kelionių ir turizmo agentūromis, koncertinėmis organizacijomis, meno kolektyvais, kūrybinėmis organizacijomis;
- Dalyvauti įvairiose respublikiniuose ir tarptautiniuose turizmo plėtros programose, projektuose.

BIRŽŲ TIC VEIKLOS ANALIZĖ
TURIZMO ĮVAIZDŽIO FORMAVIMO PROGRAMOS FINANSAVIMAS

Per ataskaitinį laikotarpį pajamų už atsiktines paslaugas, t.y. komisinis mokestis už parduotus kelto ir aviabilietus, turistines keliones, ekskursijas, parduotą turistinę literatūrą, suvenyrus buvo gauta: **35089,40 Eur.** (2019 m. – 56581,42 Eur., 2018 m. – 61 695,64 Eur., 2017 m. – 34748,36 Eur.)

Per ataskaitinį laikotarpį Biržų TIC išlaidos sudarė 2020 m. – 122044,55 Eur. (2019 m. – 122588,50 Eur., 2018 m. – 125859,13 Eur., 2017 m. – 70290,94 Eur.)

Iš jų: darbo užmokesčiui 2020 m. – 72461,71 Eur. (2019 m. – 62767,00 Eur., 2018 m. – 43829,28 Eur., 2017 m. – 30294,92 Eur.)

Socialinio draudimo įmokoms – 2020 m. – 1195,41 Eur. (2019 m. – 1031,53 Eur., 2018 m. – 13368,40 Eur., 2017 m. – 11023,98 Eur.)

Komunalinėms paslaugoms – 2020 m. – 1322,96 Eur. (2019 m. – 2384,49 Eur., 2018 m. – 4658,67 Eur., 2017 m. – 1556,84 Eur.)

Ryšių paslaugoms – 2020 m. – 781,61 Eur. (2019 m. – 1459,63 Eur., 2018 m. – 1888,47 Eur., 2017 m. – 1293,40 Eur.)

Komandiruotėms – 2020 m. – 2522,45 Eur. (2019 m. – 2070,36 Eur., 2018 m. – 1949,00 Eur., 2017 m. – 691,62 Eur.)

Kvalifikacijos kėlimui – 2020 m. – 2204,49 Eur. (2019 m. – 299,00 Eur., 2018 m. – 1041,00 Eur., 2017 m. – 203,16 Eur.)

Kitų prekių ir paslaugų įsigijimo išlaidos – 2020 m. – 39133,78 Eur. (2019 m. – 52233,49 Eur., 2018 m. – 59124,25 Eur., 2017 m. – 24987,44 Eur.)

Socialinės išmokos – 2020 m. – 66,14 Eur. (2019 m. – 0 Eur., 2018 m. – 0 Eur., 2017 m. – 0 Eur.)

Ilgalaikio turto įsigijimas – 2020 m. – 4356,00 Eur. (2019 m. – 0 Eur., 2018 m. – 0 Eur., 2017 m. – 0 Eur.)

I. BIRŽŲ TIC VEIKLOS ANALIZĖ PAGAL VEIKLOS TIKSLUS

1.1. TEIKTI TURIZMO INFORMACIJĄ BEI SKATINTI VIETINIO IR ATVYKSTAMOJO TURIZMO PLĖTRĄ

1.1.1. 2020 metus Biržų TIC pradėjo gausiai pristatydamas Biržų rajono turizmo išteklius ir naujoves, dalyvaudamas turizmo parodose ir mugėse. Pirmiausia buvo dalyvauta didžiausioje turizmo parodoje Šiaurės Europoje „MATKA 2020“ (Helsinkyje, Suomija). Tarptautinėse parodose „Adventur 2020“ (Vilnius) ir „Balttour 2020“ (Rygoje, Latvija), bei turizmo ir pasiekimų parodoje „EXPO Aukštaitija 2020“ (Panevėžyje), kartu su Biržų TIC dalyvavo ir asociacijos Biržų turizmo klasteris nariai. Pirmą kartą dalyvauta tarptautinėje turizmo parodoje „REISEMESSE DRESDEN 2020“ (Drezdene, Vokietija). Dalyvaujant tarptautinėse parodose sulaukiama ne tik pavienių turistų, keliautojų, bet ir turizmo srities profesionalų, kurie domisi išskirtinėmis Lietuvos vietovėmis.

Dalyvavimas projektuose taip pat skatina ne tik vietinio, bet ir atvykstamojo turizmo skatinimą. 2020 m. Biržų TIC koordinavo projektą „Biržų tinklas“ bei sukviėtė į metinį renginį „Mototuras. 100 mylių aplink Biržus“, kuris šiais metais įvyko rugpjūčio 29 dieną. Renginio metu sulaukėme nemažai turistų, kurie, motociklais ar kitomis transporto priemonėmis aplankė ne tik įvairias turistines vietas, bet ir Biržų krašto bendruomenes, verslo ir nevyriausybinės organizacijas.

Jau tradicija tapęs, sėkmingai vykdomas projektas „Pažinkime kaimynus Žiemgaloje“. Šis projektas buvo organizuotas jau ketvirtus metus iš eilės. Bendradarbiaujant su aštuoniomis Lietuvos ir Latvijos pasienio savivaldybėmis (Biržų, Pasvalio, Pakruojo, Joniškio, Bauskės, Vecumnieku, Rundalės, Iecavos) siekiama turistams pristatyti įvairius lankytinus objektus rajonuose. Projekto tikslas – skatinti turizmo objektų, renginių ir paslaugų plėtrą bendradarbiavimo partnerių teritorijose. Šiais metais pasirinkti objektai buvo po atviru dangumi ir laisvai prieinami, todėl projekto dalyviai turėjo galimybę objektus lankyti bet kuriuo metu ir rinkti projekto nuotraukas.

2020 metais Biržų turizmo informacijos centras dalyvavo didžiųjų Lietuvos miestų renginiuose: „Sostinės dienos“ – Vilniuje; „Jūros šventė“ – Klaipėdoje. Dėl to, sulaukėme nemažai turistų iš šių miestų apskričių.

1.1.2. Vietinio ir atvykstamojo turizmo skatinimas taip pat glaudžiai susijęs su socialiniais tinklais bei internetinėmis turizmo platformomis. Biržų TIC 2020 metais dėmesį skyrė internetinėje erdvėje aktyviai naudojant „Facebook“ anketas: „Biržai Turizmas“ bei „VisitBiržai“, „Instagram“ –

„birzai tourism lithuania“. Latvijos rinkai naudojami „Brauc un Biržiem“ („Facebook“ anketa) bei „Trip Advisor“ puslapis.

Vietinėje bei apskrities žiniasklaidoje buvo reguliariai ruošiami straipsniai – pristatomi nuveikti darbai, turizmo sezono naujienos, dalyvavimas projektuose, kvietimai į organizuojamas keliones, renginius. Taip pat, parengti straipsniai buvo viešinami internetinėse svetainėse: visitbirzai.lt ir birzai.lt.

Kadangi 2020 m. didžiąją dalį turistų sudarė lietuviai, nemažai dėmesio buvo sulaukta iš didžiųjų TV kanalų, kurie rašė straipsnius ir kūrė reportažus apie įdomiausius Lietuvos kampelius, tarp jų ir Biržus. „Laisvės TV“ sukūrė reportažą „Kiek kainuoja Lietuva? Biržai“, kuriame buvo pristatomos skirtingos poilsio galimybės Biržuose turint 50 Eur. ir 500 Eur. LRT projektas „Apkabink Lietuvą“ pristatė Aringo ir Justinos Pačešiūnų vynuogyną. Laida „Daiktų istorijos“ lankėsi Sodeliškių dvaro sodyboje. LRT laida „Labas rytas, Lietuva!“ filmavo reportažus Irenos Korsakienės arbatinukų galerijoje, taip pat sukūrė reportažą apie Biržų krašto pramogas, paveldą ir istorinius reliktus, bei lankėsi Jūrio ir Kristinos Milišiūnų avių ūkyje.

1.1.3. 2020 m. Biržų TIC bendradarbiaudamas su agentūra „Kelionių fėjos“ suorganizavo infoturą po Biržų kraštą, kuriame dalyvavo 26 kelionių agentūros iš visos Lietuvos. Taip pat, suorganizuotas ir sėkmingai įvykdytas infoturas Daugpilio (Latvija) kelionių agentūrai „Victoria Travel“.

1.1.4. 2020 m. pirmą kartą Biržų TIC prisijungė prie šv. Jokūbo kelio „Camino Lituano“ projekto, kuriuo siekiama prisijungti prie Europos tarptautinių šv. Jokūbo kelių tinklo. Šį sezoną pradėta testuoti pirmoji maršruto atkarpa Germaniškyje.

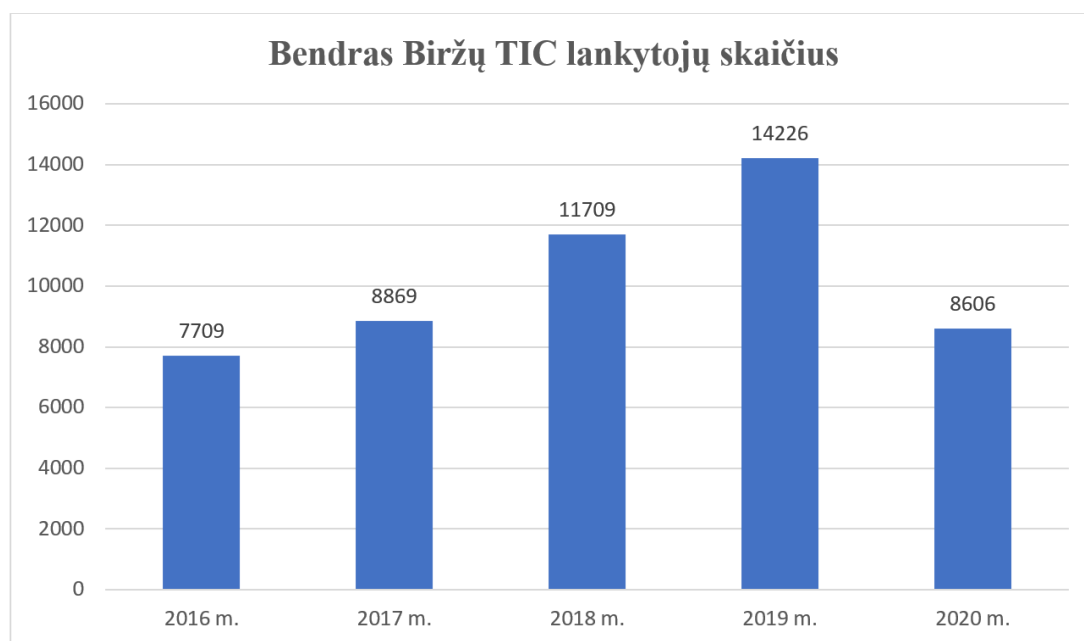
1.1.5. Dėl patogesnio bei kokybiškesnio informacijos pateikimo, Biržų TIC atnaujino internetinę svetainę www.visitbirzai.lt, bei įdiegė naują internetinę suvenyrų parduotuvę. Tai buvo viena iš prioritetinių užduočių siekti geresnio Biržų TIC įvaizdžio, kuri buvo sėkmingai įgyvendinta.

2020 M. LANKYTOJŲ IR TURISTŲ STATISTIKOS ATASKAITA

Biržų turizmo informacijos centro vienas iš uždavinių yra vesti lankytojų statistiką, ją apibendrinti ir išanalizuoti. 2020 m. Biržų TIC skaičiavo turizmo informacijos centro (J. Janonio g. 2, Biržai) lankytojus, išskiriant vietinius ir užsienio turistus.

Biržų turizmo informacijos centro (J. Janonio g. 2, Biržai) 2020 m. lankytojų statistikos ataskaita

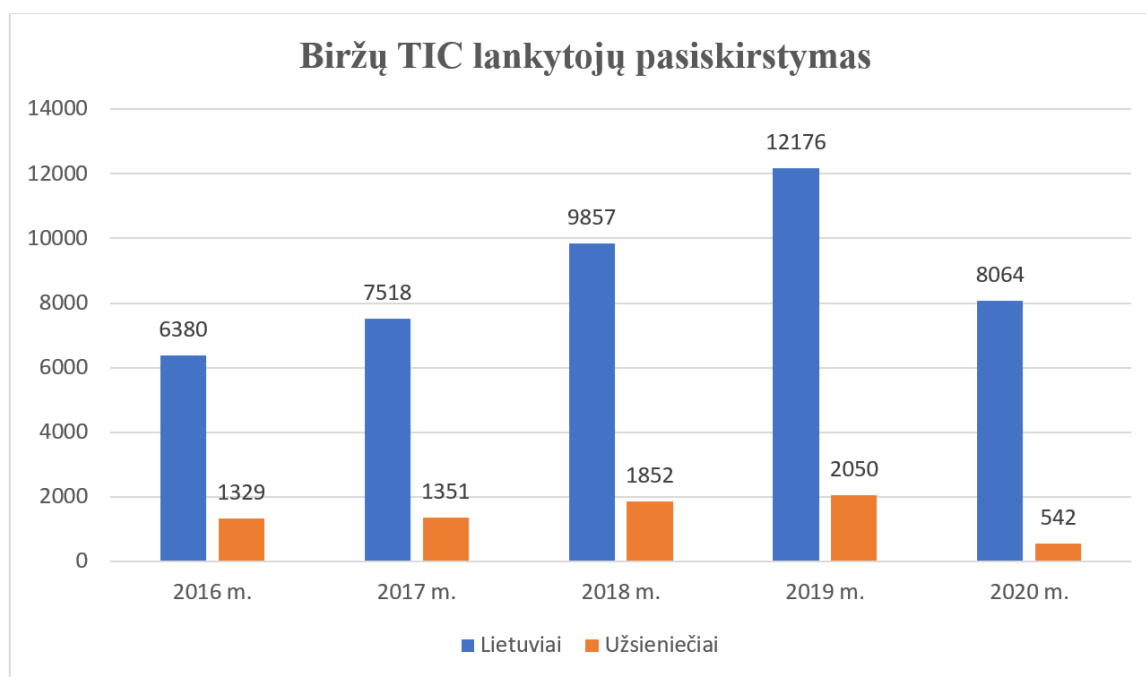
Kiekvienais metais Biržų TIC lankytojų skaičius pastebimai auga. 2017 m. iš viso Biržų TIC aplankė 8869 asm., 2018 m. – 11709 asm., o 2019 m. sulaukėme net 14226 lankytojų. Tačiau, 2020 m., dėl pasaulinės COVID-19 pandemijos ir judėjimo apribojimų, buvo sulaukta kur kas mažiau lankytojų – 8606 asm. (1 pav.) Lyginant su 2019 metais, Biržų TIC aplankė 39,5 % mažiau turistų nei praeitais metais.

1 pav. Bendras Biržų TIC lankytojų skaičius 2016 m. – 2020 m.

Pagrindinė lankytojų mažėjimo priežastis – visuotinis COVID - 19 karantinas: pirmasis – kovo 14 – birželio 16 d. ir antrasis – lapkričio 7 d. – gruodžio 31 d. Karantino metu buvo ribojama viešųjų įstaigų ir įmonių veikla, gyventojai buvo skatinami likti namuose. Dėl to, sušvelnėjus karantino reikalavimams, oficialus turizmo sezonas prasidėjo keletą savaičių vėliau – birželio 1 d., o rudenį, pakartotinai įvedus karantino ribojimus, net esant tinkamam orui keliauti, judėjimas tarp atskirų savivaldybių buvo suvaržytas. Taip pat, galima teigti, kad ne visi keliautojai turizmo sezono metu, atvykę į Biržus, užsukdavo informacijos į Biržų TIC. Dėl šių priežasčių, lankytojų skaičius 2020 m. yra kur kas mažesnis.

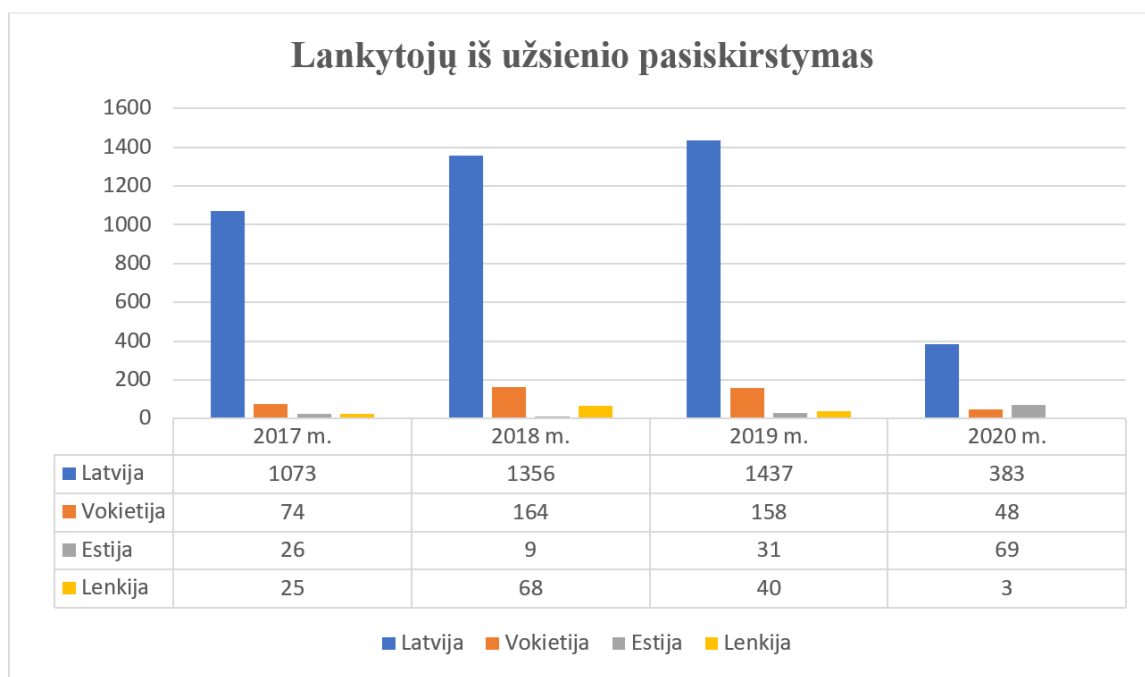
Nepaisant to, turistus aplankyti Biržus skatino sėkmingai besitęsiantis projektas „Surink Lietuvą“ (prasidėjęs 2018 m., kuris skatina keliauti ir rinkti magnetukus), tarpvalstybinis projektas „Pažinkime kaimynus Žiemgaloje“, bei įvairi, Biržų krašto išteklius pristatanti informacija viešojoje erdvėje. Lankytojų skaičiaus augimui vasaros mėnesiais, didelę reikšmę turėjo sezono pradžioje pasirodę straipsniai vietinėje spaudoje, regioniniuose naujienų portaluose („Aina.lt“) ir visiems gerai žinomose interneto naujienų platformose: „Delfi“, „We love Lithuania“ „rytas.lt“, „15min“, „lrt.lt“. Nacionalinė Lietuvos turizmo skatinimo agentūra „Keliauk Lietuvoje“, naujai atsidariusį Kirkilų pramogų parką įtraukė į 2020 m. TOP turizmo naujienų Lietuvoje dešimtuką. Biržai taip pat buvo ne kartą įtraukti kuriant specialius teminius „Keliauk Lietuvoje“ turizmo žemėlapius. Kirkilų apžvalgos bokštas papuošė ir gražiausių Lietuvos gamtos vietų žinyno – „Ypatinga Lietuva“, trečiojo leidimo knygos viršelį. Biržų krašto ištekliai taip pat buvo pristatyti „Laisvės TV“ laidoje „Kiek kainuoja Lietuva?“, LRT laidose „Apkabink Lietuvą“, „Daiktų istorijos“, bei atskirais reportažais laidoje „Labas rytas, Lietuva!“.

2 pav. Biržų TIC lietuvių ir užsieniečių lankytojų skaičius 2016 – 2020 m.

COVID-19 pandemija bei judėjimo ribojimai tarp atskirų valstybių labai stipriai paveikė užsienio svečių apsilankymo skaičių (2 pav.) Vidutiniškai, 2016 – 2019 m. Biržų TIC aplankydavo 1645,5 užsieniečių, tačiau 2020 m. sulaukėme tik 542 lankytojų. Tai yra net 67% mažiau nei

ketverių metų vidurkis ir 73% mažiau nei buvo pasiekta 2019 m. Lankytojų iš Lietuvos skaičiaus nuosmukis – kur kas mažesnis. 2016 – 2019 m. Biržų TIC vidutiniškai apsilankydavo 8982,75 lietuviai, tuo tarpu 2020 m. buvo sulaukta 8064, tai yra tik 10,23% mažiau lankytojų. Lyginant su ypač sėkmingais 2019 m., 2020 m. vietinių lankytojų skaičius yra 33,78% mažesnis. Galima teigti, jog daugelis lietuvių, 2020 m. pasirinko keliauti šeimomis ar ypač mažomis grupelėmis, jau iš anksto pasiruoštu maršrutu, dėl to, Biržų TIC aplankė mažiau turistų ieškančių informacijos.

3 pav. Užsienio šalių lankytojai Biržų TIC 2017 - 2020 m.

Detaliau nagrinėjant užsienio lankytojus, kaip ir kasmet daugiausiai Biržų TIC aplanko turistai iš Latvijos (3 pav.) Tačiau, Lietuvos sienos su Latvija uždarymas 2020 m. pavasarį stipriai pakoregavo latvių kelionių įpročius, nes net jas atidarius, latviai Biržų TIC paslaugomis naudojosi rečiau. Lyginant su 2019 m., kuomet sulaukta 1437 asm., 2020 m. atvyko 73,35% mažiau – t. y. 383 latvių turistai. Taip pat sumažėjo ir turistų iš Vokietijos. Vietoj buvusių 158, šiemet sulaukta tik 48 turistų (69,63% mažiau). Tuo tarpu estų turistų šiemet atvyko per pus daugiau nei praeitais metais. 2019 m. – 31 asm., o 2020 m. – 69 asm., tai yra 55% daugiau. Šiais metais taip pat sulaukta svečių iš Didžiosios Britanijos (16 asm.), Suomijos (5 asm.), Slovakijos (4 asm.), Lenkijos (3 asm.) ir t. t. Lankytojų sulaukta iš 15 skirtingų valstybių.

Taigi, galima teigti, jog kasmet Biržų miestas tampa vis patrauklesne vietoje ir pritraukia vis daugiau lankytojų, kurie taip pat užsuka į Biržų TIC ieškodami reikiamos informacijos ar ketindami pasinaudoti teikiamomis paslaugomis. Tiesa, kasmet augantį lankytojų skaičių stipriai pakoregavo 2020 m. COVID-19 pandemija ir visuotinis karantinas. Nepaisant to, Biržai buvo ir yra patrauklūs Lietuvos gyventojams ir kaimyninių šalių keliautojams. Didesnė dalis užsienio turistų dažniausiai visgi yra pravažiuojantys pro Biržus ir nepageidaujantys apsistoti ilgesniam laikui. Tam reikšmės gali turėti šie veiksniai: nėra išplėtotas laisvalaikio ir pramogų sektorius, netenkina apgyvendinimo sąlygos, prasta viešoji infrastruktūra. Iš užsienio valstybių atvykstančius turistus būtų galima apibūdinti taip:

- 1) tai pavieniai keliautojai su kemperiais, palapinėmis, ieškantys pigesnių apgyvendinimo vietų, neteikiantys didelės reikšmės maitinimui, nakvynės sąlygoms ir pan.;
- 2) tai keliaujantys automobiliu, ieškantys tik tam tikros kategorijos apgyvendinimo (pvz. ne mažesnės kategorijos, kaip 3 žvaigždučių viešbučio, Spa centro ir pan.) maitinimo, laisvalaikio paslaugų;
- 3) tai grupės, atvykstančios autobusu (dažniausiai iš Latvijos) pagal iš anksto kelionių organizatoriaus suplanuotą maršrutą.

Keliautojus iš Lietuvos galima būtų galima apibūdinti taip:

- 1) tai keliautojai, kurie atvyksta iš Lietuvos praleisti savaitgalį. Jiems nėra aktualu apgyvendinimo paslaugų kokybė.
- 2) grupės turistų, atvykstančių vienai dienai iš kitų miestų savarankiškai ar per kelionių agentūras, paprastai lankančios muziejų, karstines įgriuvas, alaus daryklas.
- 3) grupės turistų, ieškančios konferencijų galimybių.

Daug žmonių informacijos ieškojo kreipdamiesi telefonu, elektroniniu paštu.

Turizmo informacijos infrastruktūrą Lietuvoje sudaro ir turizmo gidai bei vadovai. Turizmo įstatymas gidą apibrėžia kaip asmenį, kuris suteikia specialią informaciją apie lankomus muziejus, meno galerijas, gamtos, kultūros, mokslo, parodų ar kitus objektus, vietas. Turizmo gidų ir kelionių vadovų specialybės darbuotojus rengia Vilniaus, Klaipėdos ir Vytauto Didžiojo universitetai bei Šiaulių kolegija. Taip pat gidus ruošia ir jų profesinę kvalifikaciją kelia specialūs gidų kursai rengiami 21-oje įstaigoje, VŠĮ „Keliauk Lietuvoje“ rengiami mokymai. Šalyje veikia Lietuvos gidų sąjunga, vienijanti aštuonias visuomenines gidų organizacijas.

Atsižvelgiant į augančių turizmo paslaugų poreikį, esamas gidų skaičius Lietuvoje nėra pakankamas. Ši problema aktuali ir Biržams. Situacija nepalanki ir užsienio turistų aptarnavime. Kitų

šalių turistams nėra galimybių pasiūlyti gidą kalbantį tam tikra užsienio kalba, be to, aptarnavimo srities (pramogų, apgyvendinimo bei maitinimo įmonių, kurių vis gausėja) darbuotojai nėra pasirengę tinkamai priimti svetimšalius.

Biržų TIC teikia informaciją ne vien turizmo informacijos centre, bet ir vedant bei organizuojant ekskursijas.

Įstaigoje galima įsigyti įvairių informacinių bei kartografinių leidinių, suvenyrų, taip pat parduodami poilsinių ir pažintinių kelionių kelialapiai, lėktuvų ir keltų bilietai, bei teikiama su tuo susijusi informacija.

2020 m. Biržų turizmo informacijos centro svetainės www.visitbirzai.lt lankomumo statistika

Nuo 2013 m. pradžios buvo pradėti skaičiuoti Biržų turizmo informacijos centro svetainės www.visitbirzai.lt lankytojai. 2013 m. šią svetainę aplankė ir informacijos apie Biržų kraštą ieškojo 19647 lankytojai, 2014 m. – 49927, 2015 m. – 71144, 2016 m. – 89891, 2017 m. – 103044, 2018 m. – 104927, 2019 m. – 82803, o 2020 m. – 83540 lankytojai (duomenys pateikti iki lapkričio 18 d., kuomet svetainė buvo kardinaliai atnaujinta). Nuo svetainės sukūrimo 2013 m. iki 2020 m. Biržų TIC interneto svetainės lankomumas padidėjo 5 kartus: išaugo net iki 76,49 %. 2020 m. sausio 1 d. – lapkričio 18 d., lyginant su tuo pačiu laikotarpiu 2019 m., svetainės lankomumas išaugo 7% (83540 – 2020 m. ir 78000 – 2019 m.)

Pastebimas ryškus svetainės lankomumo didėjimas ruošiantis turizmo sezono atidarymui. Didesnis svetainės lankytojų skaičiaus šuolis 2020 m. pastebėtas ne gegužės mėnesio pradžioje (2019 m. – gegužės 10 d.), bet mėnesio pabaigoje, prieš pat pavėlintą 2020 m. sezono atidarymą (gegužės 30 d. svetainės lankomumas išaugo iki 480 lankytojų per dieną). Paskutinis didesnis svetainės lankytojų rodiklis kurį būtų galima sieti su turizmo sezonu, pastebimas rugsėjo pabaigoje (rugsėjo 26 d. – 415). 2020 m. dar vienas lankomumo šuolis pastebimas spalio 27 – lapkričio 3 d. (spalio 31 d. 790 lankytojų per dieną). Tai galima sieti su Kirkilų pramogų parko milžiniško populiarumo sulaukusia specialia Helovyno savaite. Remiantis statistika galima teigti, kad yra tiesioginis ryšys tarp svetainės lankomumo ir turizmo sezoniškumo. Didžiausias pastebėtas svetainės lankomumas užfiksuotas 2020 m., rugpjūčio 1 d. – 2629 lankytojai (2019 m. didžiausias šuolis buvo 1648). Šį padidėjusi skaičių lėmė 2020 m. liepos 30 – rugpjūčio 1 dienomis Biržų mieste vykusio miesto šventė, kadangi, svetainėje lankytojai ieškojo informacijos svetainės skiltyje „Renginiai“. Lankomiausios svetainės informacijos

skiltys 2020 m.: lankytinos vietos, renginių kalendorius, Kirkilų apžvalgos bokštas, pėsčiųjų tiltas, laisvalaikis ir Astravo dvaras.

2020 m. internetinė svetainė daugiausiai buvo lankoma Lietuvos turistų (sudaro 84,85% visų lankytojų), tai rodo stiprų vietinio turizmo tendencijų Lietuvoje augimą. 2016 m. pastebėtas ženklaus svetainės lankomumas iš Latvijos – 8722 lankytojai, 2017 m., – 9879, 2018 m. – 10 568, o 2019 m. – 15775 lankytojų. Deja, 2020 m. svetainės lankytojų iš Latvijos sumažėjo beveik perpus (lyginant su 2019 m.) – 7352. Dėl ne kartą jau minėtų priežasčių, Latvijos turistai Biržų kraštu 2020 m. domėjosi mažiau.

Nagrinėjant 2020 m. svetainės lankomumo statistiką atskirų valstybių atžvilgiu, galima pastebėti, jog kai kurių valstybių susidomėjimas Biržų kraštų sumažėjo, kitų, nepaisant pandemijos grėsmės - išaugo. Lyginant su 2019 metais, iš daugiausiai lankytojų sulaukiamų valstybių dešimtuko pasitraukė Rusija ir Švedija, tačiau jas pakeitė Estija ir Prancūzija. Sumažėjo lankytojų ir iš Didžiosios Britanijos (↓24,34%), Norvegijos (↓22,5%), Vokietijos (↓16,82%), Danijos (↓14%), Airijos (↓11,3%). Tuo tarpu daugiau lankytojų sulaukta iš Lietuvos (↑7,13%), JAV (↑20%), Estijos (↑56,87%), Prancūzijos (↑5,6%).

Vidutinis praleistas prisijungimo prie svetainės laikas yra 2 min. ir 10 s. Daugiausia apsilankiusių svetainėje naudoja mobiliuosius telefonus, antroje vietoje yra stacionarūs kompiuteriai, trečioje – planšetiniai kompiuteriai. Todėl, administruojant internetinę svetainę turi būti atsižvelgta į informacijos pateikimo formatą, kuris turi būti pritaikytas visiems išmaniesiems įrenginiams.

Galima teigti, kad nors fizinis Biržų TIC lankomumas pastebimai krito, lankytojų internetinėje svetainėje padaugėjo. Nors Biržų TIC sulaukė mažiau lietuvių lankytojų, svetainėje jų skaičius išaugo. Taip pat, nors užsienio lankytojų sulaukta mažiau, tam tikrų valstybių lankytojų susidomėjimas Biržų krašto ištekliais, svetainės atžvilgiu išaugo. Kadangi internetinės svetainės ir Biržų TIC lankytojų skaičių tendencijos skiriasi, galima daryti prielaidą, jog Lietuvos turistai, planuodami kelionę po Biržų kraštą, informacijos ieškojo internetinėje svetainėje ir planavo keliones iš anksto. Todėl, atvykę, į Biržų TIC nebeužsuko. Tam tikrų valstybių lankytojų augimas internetinėje svetainėje rodo, jog nepaisant to, jog užsieniečiai, dėl COVID-19 grėsmės mažiau keliavo, informacijos paieškos nesustojo. Galbūt, ieškant informacijos internetu, buvo planuojamos ateities kelionės, kuomet baigsis pandemija. Susidomėjimas Biržais ne vien lietuvių, bet ir užsieniečių tarpe išlieka, todėl investicijos į internetinę rinkodarą bei infoturų organizavimą turi būti tęsiamos.

1.3. RENGTI, LEISTI IR PLATINTI INFORMACINIUS KARTOGRAFINIUS LEIDINIUS APIE TURIZMO PASLAUGAS IR TURIZMO IŠTEKLIUS

Per 2020 m. Biržų TIC parengė ir išleido šiuos leidinius:

1. Naujienų skrajutė turizmo parodai Adventur – 1000 vnt.
2. LT lankstinukai A4 su pagrindiniais lankytiniais objektais – 2000 vnt.
3. Skirtukai knygoms – 1000 vnt.
4. Biržų fotoalbumas „Biržai – sostinė mano“ 79 psl. – 1000 vnt.
5. Miesto žemėlapiai A4 formatas – 4000 vnt.
6. Kalėdiniai atvirukai – 100 vnt.
7. Lipdukai su TIC logo – 500 vnt.
8. Kalendoriukai 2021 m. maži – 1000 vnt.
9. Stalo kalendoriai 2021 m. A4 – 500 vnt.

2020 m. buvo išleistos 9 leidinių rūšys. Didžiausios apimties buvo Biržų krašto fotoalbumo (79 psl.) leidybos darbai. Iš viso pardavimui išleidome 3 leidinius (fotoalbumą, atvirukus, bei stalo kalendorius), likusieji leidiniai buvo skirti nemokamam dalinimui. Didžiausią poreikį turėjo leidiniai: plėšomas miesto žemėlapis (A4 formatas) bei lankstinukai su Biržų lankytinomis vietomis. Kaip ir kasmet, turistams suteikėme atnaujintą ir tikslią informaciją apie Biržų krašto išteklius internetinėse platformose („Facebook“, „Instagram“, svetainėje www.visitbirzai.lt), dalinomės naujai sumaketuotais ir sukurtais maršrutais JPG, PDF formatais, su galimybe juos atsisiųsti. Parengėme dviračių, „Camino Lituano“ pėsčiųjų maršrutus, taip pat pateikėme ekskursijų programas Biržų mieste bei rajone.

1.4. KAUPI ATSTOVAUJAMOS VIETOVĖS TURIZMO IŠTEKLIŲ IR TURIZMO PASLAUGŲ DUOMENIS, TEIKTI ŠIĄ INFORMACIJĄ ATSAKINGAI INSTITUCIJAI

Biržų turizmo informacijos centras visus lankytojus žymi žurnale. Kiekvieno lankytojo yra teiraujama iš kur atvyko, kiek laiko planuoja praleisti Biržų krašte. Kas mėnesį yra teikiamos ataskaitos VŠĮ „Keliauk Lietuvoje“. Metų pabaigoje yra sisteminamas bendras, besilankiusių Biržų krašte turistų skaičius. Apsilankiusių turistų skaičių pateikia Biržų krašto privatus (apgyvendinimo,

pramogų, edukacinių programų atstovai) bei viešas sektoriai (pilis-muziejus, regioninis parkas). Biržų TIC informaciją sistemina ir pateikia kiek turistų apsilankė Biržų krašte per metus bendrai.

1.5. SKATINTI IR AKTYVINTI KULTŪRINĮ IR SPORTINĮ GYVENIMĄ RAJONE

Biržų TIC pagal valstybinio turizmo departamento prie Ūkio ministerijos išduotą pažymėjimą, atitinka kelionių organizatoriaus keliamus reikalavimus ir gali teikti kelionių organizavimo paslaugas Lietuvoje. 2020 m. Biržų TIC gyventojai vyko į šias ekskursijas:

EKSKURSIJOS LIETUVOJE 2020 M.		
1.	Palangos Stinta	Vasario 8 d.
2.	Ansamblio "Žemyna" kelionė į Nidą	Birželio 20-21 d.
3.	Poilsinė kelionė į Palangą	Liepos 10-12 d.
4.	Kruizas Kaunas - Birštonas	Liepos 19 d.
5.	Poilsinė kelionė į Palangą	Rugpjūčio 14-16 d.
6.	Nida - Juodkrantė	Rugsėjo 12-13 d.

2020 m. Biržų TIC suplanavo 13 skirtingų ekskursijų Lietuvoje bei užsienyje, tačiau dėl susiklosčiusios pandeminės situacijos įvyko tik 6 ekskursijos po Lietuvą (2019 m. – 17 ekskursijų, 2018 m. – 17, 2017 m. – 20). Iš viso 2020 metais keliautojų buvo – 197, (2019 m. – 352, 2018 m. – 417, 2017 m. – 565). Tai beveik dvigubai mažesnis keliautojų skaičius lyginant su ankstesniais metais. Biržų TIC nebeturėjo galimybės turistams pasiūlyti kelionių po užsienį, tačiau galima daryti prielaidą, kad ateinantis sezonas bus gausus keliautojų. Viena iš prioritetinių užduočių sekančiam sezonui – pasiūlyti kuo įvairesnių kelionių kryptis Lietuvoje ir užsienyje.

1.6. BENDRADARBIAUTI IR KEISTIS INFORMACIJA SU LIETUVOS IR UŽSIENIO KULTŪROS, TURIZMO INFORMACIJOS CENTRAIS, MUZIEJAIŠ, KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪROMIS, KONCERTINĖMIS ORGANIZACIJOMIS, MENO KOLEKTYVAIS, KŪRYBINĖMIS ORGANIZACIJOMIS

Biržų TIC reguliariai bendradarbiauja su kitais Lietuvos turizmo informacijos centrais, savivaldybėmis, kasmet keičiasi informacija, dalyvauja bendruose renginiuose, miesto šventėse, seminaruose, konferencijose, pristatymuose.

Biržų TIC yra Lietuvos turizmo informacijos centrų asociacijos tarybos narys. Priklausyti asociacijai yra naudinga, bet kartu tai yra ir atsakingos pareigos, kadangi kelis kartus į metus organizuojami susitikimai, kurių metu gvildenamos aktualiausios turizmo problemos, ieškoma sprendimų. Asociacijos susirinkimai – puiki galimybė bendrauti turizmo informacijos centrų atstovams, pasidalinti rūpimais klausimais, susipažinti su įvairių rajonų turizmo ištekliais.

Bendradarbiaujame su Nacionalinė Lietuvos turizmo skatinimo agentūra VšĮ „Keliauk Lietuvoje“, konsultuojamasi turizmo klausimais ir teikiame bei gauname turizmo statistiką. Informuojame apie Biržų krašto naujoves bei reikalingą informaciją su kuria susiduria turistai kiekvieną dieną. Vėliau teikiame pasiūlymus turizmo klausimais Biržų rajono savivaldybės administracijai, rinkodaros priemonių plano sudarymui. Taip pat glaudžiai bendradarbiaujame su Biržų regioninio parko direkcija, Biržų krašto muziejumi „Sėla“, kaimo bendruomenėmis, apgyvendinimo bei maitinimo įstaigomis, vietiniais verslininkais, seniūnijomis.

Biržų turizmo informacijos centras kiekvienais metais glaudžiai bendradarbiauja su mokyklomis, švietimo įstaigomis, ruošiančiomis turizmo vadybos, turizmo administravimo specialistus, dalindamiesi gerąja patirtimi ir pristatome savo veiklą savanoriams. 2020 metais Biržų turizmo informacijos centre dvi Vilniaus kolegijos studentės atliko pavasario sesijos praktiką, kurios metu turėjo galimybę susipažinti artimiau su TIC veikla, atlikti įvairias užduotis, kurios susiję su pagrindiniais praktikos tikslais ir uždaviniais.

1.7 DALYVAUTI ĮVAIRIOSE RESPUBLIKINĖSE IR TARPTAUTINĖSE TURIZMO PLĖTROS PROGRAMOSE, PROJEKTUOSE

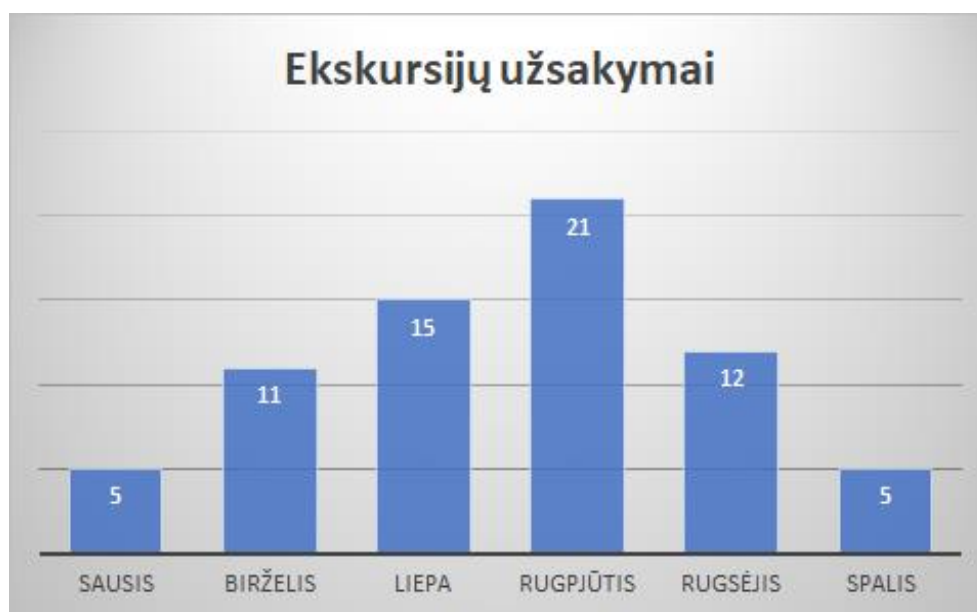
2020 m. buvo tęsiamas tarptautinis projektas „Pažinkime kaimynus Žiemgaloje“. Projekte dalyvavo aštuonios savivaldybės: Pasvalio, Pakruojo, Biržų, Bauskės, Iecavos, Rundalės, Vecumniekų,

Joniškio. Projekto rezultatas – sukuriamas bendras maršrutas ir bukletas „Pažinkime kaimynus Žiemgaloje!“ latvių ir lietuvių kalbomis. 2020 m. maršrutas apėmė 24 turizmo objektus, aštuoniose savivaldybėse Latvijoje ir Lietuvoje. Bendradarbiavimo projekto idėja atsirado Bauskėje (Latvija) 2016 m. pabaigoje, kurią savivaldybės realizavo 2017 m. turizmo sezone.

Biržų turizmo informacijos centras, pasinaudodamas LR Ekonomikos ir inovacijų ministerijos inicijuota priemone „Turizmo inovacijos“ (kurią įgyvendina MITA – Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra), parengė ir sėkmingai įgyvendino projektą „Biržų turizmo informacijos centro turizmo paslaugų tobulinimas“. Projekto dėka, gavus pilną 100 proc. paraiškos finansavimą, buvo įsigyti 5 nauji elektriniai paspirtukai, kurie leis Biržų TIC darbuotojams lengviau ir ekologiškiau keliauti į lankytinus objektus, vietos verslo įmones. Elektriniai paspirtukai tarnaus ir specialiose ekskursijose turistams.

2020 M. EKSKURSIJŲ ATASKAITA

2020 m. Biržų TIC atliko detalią ekskursijų analizę ir pavyko sužinoti įdomių faktų apie grupes lankančias Biržų kraštą.

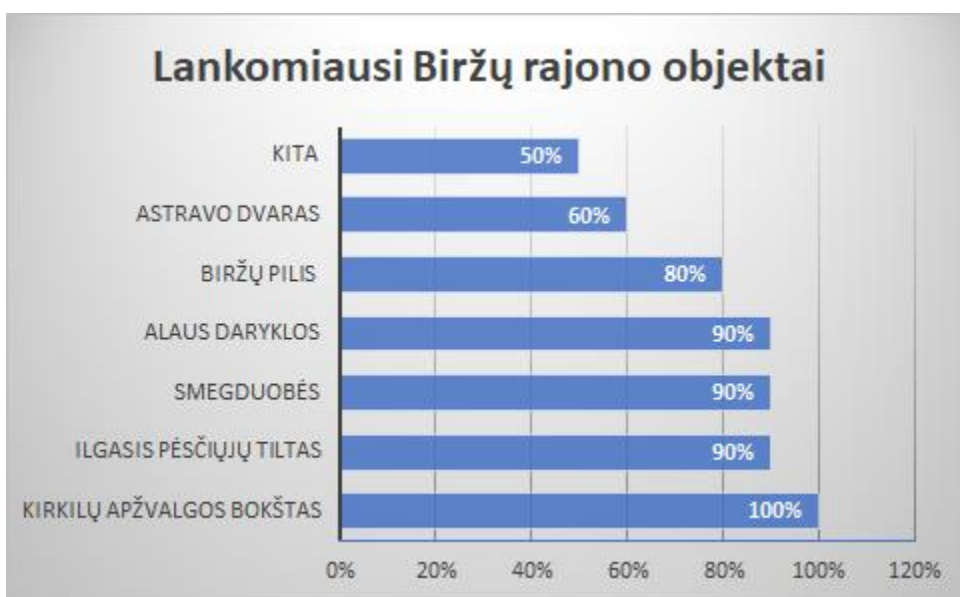

4 pav. *Ekskursijų užsakymai 2020 m.*

2020 m. Biržų TIC užfiksavo 69 ekskursijas, todėl galime išskirti pačius populiariausius metų mėnesius – *liepa, rugpjūtis ir rugsėjis*, kuriais, gidų užimtumas buvo didžiausias. Lyginant su praėjusiais metais (2019 m. – 160) ekskursijų skaičius sumažėjo daugiau nei dvigubai, tai lėmė susiklosčiusi pandemine situacija.

Kadangi 2020 metų turizmo sezonas buvo apybotas karantino suvaržymais, net pusę metų nebuvo galimybės sulaukti ir priimti turistų. Šiek tiek mažiau nei aukščiau minėtais mėnesiais sulaukta turistų ir pravesta ekskursijų šiais mėnesiais – sausį, birželį, spalį. Sausio ir spalio mėnesį pravesta tik po 5 ekskursijas (4 pav. *Ekskursijų užsakymai 2020 m.*)

Kiekvienais metais vis daugėja lankomų turistinių objektų Biržų krašte, tačiau lankomiausi objektai išlieka tarsi Biržų vizitinė kortelė: *Kirkilų apžvalgos bokštas, smegduobės, alaus daryklos, Biržų pilis*. Prie lankomiausių objektų galima pridėti ir *ilgąjį pėsčiųjų tiltą*, kurį po kapitalinio remonto vėl lankė gausus burys turistų. *Astravo dvaras* šiemet ne toks lankomas, kadangi buvo pradėti parko atnaujinimo darbai. Į *Astravo dvarą* veda *ilgasis pėsčiųjų tiltas*, todėl pagal lankytojų srautus, nebuvo visiškai pamirštas. Kitus lankytinus objektus, tokius kaip *eko basų kojų parką, levandų ūkį, senovinės technikos muziejų, Milišiūnų avių ūkį*, šio sezono naujieną *Kirkilų pramogų parką* turistai aplanko savarankiškai, kadangi šiuose objektuose dirba vietiniai gidai ir su Biržų TIC gidu nevyksta (5 pav. *Lankomiausi Biržų rajono objektai 2020 m.*)

5 pav. *Lankomiausi Biržų rajono objektai 2020 m.*

Kaip ir kiekvienais metais, ekskursijos buvo vedamos populiariausia gimtąja *lietuvių kalba*, tačiau Biržuose galime užsisakyti ekskursijas *anglų, rusų, latvių ir norvegų kalbomis*. 2020 m. ekskursijų buvo užsakyta tik rusų ir anglų kalbomis. Tokį mažą skaičių užsakytų ekskursijų užsienio kalba lėmė tai, kad pandemijos metu, kurį laiką, buvo uždarytos Lietuvos valstybinės sienos ir užsieniečiai neturėjo galimybės atvykti (6 pav. *Ekskursijų vedimo kalba 2020 m.*)

6 pav. *Ekskursijų vedimo kalba 2020 m.*

2020 metais daugiausiai ekskursijų po Biržų kraštą užsiskė grupės atvykusios iš *Kauno, Vilniaus, Šiaulių* bei *Panevėžio* apskričių. Taip pat, Biržų kraštą lankė nemažai mišrių grupių, kur turistus surinkdavo iš visos Lietuvos, arba jie susitikdavo būtent Biržuose. Taip pat, sulaukta 3 grupių iš Latvijos bei 1 grupės iš Estijos (7 pav. *Populiariausios Lietuvos apskritys 2020 m.*)

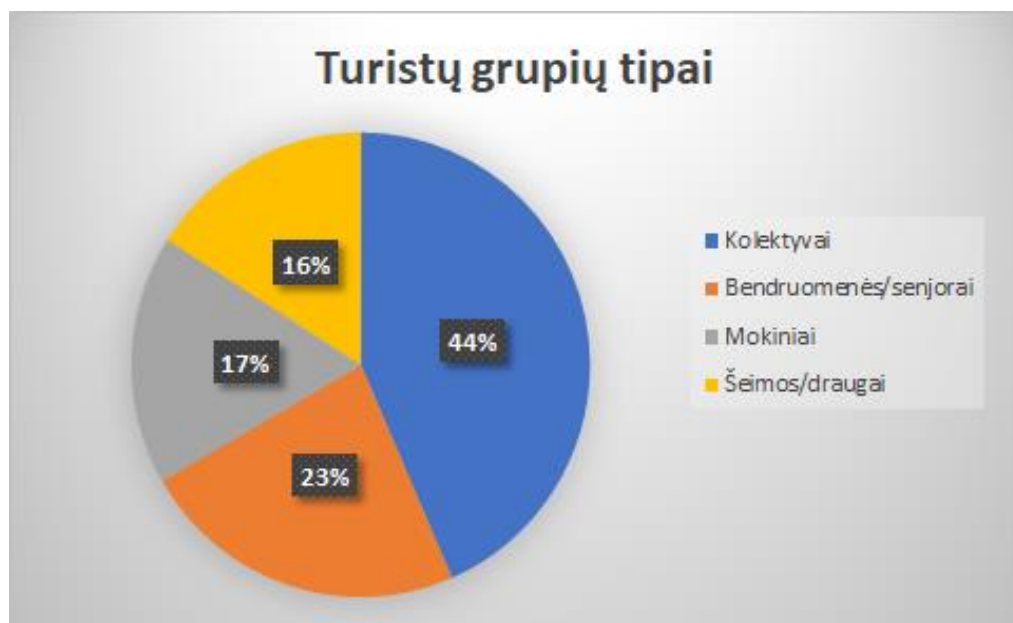
Atlikus visų ekskursijų analizę buvo galima išskirti kelias populiariausias turistų grupes, atvykusias į Biržus: *kolektyvai, bendruomenės/senjorai, mokiniai, šeimos/draugai*. 2020 metais itin gausiai ekskursijas užsiskė *kolektyvai*. Tai lėmė neaiški padėtis dėl galimybės keliauti po Lietuvą, todėl, per itin trumpą vasaros sezono laiką, šio tipo grupių buvo daugiausia. Kalbant apie *šeimas/draugus*, buvo pastebėta, kad šio tipo grupės buvo itin paklausios Biržų krašte, tačiau

užsukdavo į Biržų TIC informacijos, lankstinukų ir keliaudavo savarankiškai be gido (8 pav. *Turistinių grupių tipai 2020 m.*)

7 pav. *Populiariausios Lietuvos apskritys 2020 m.*

8 pav. *Turistinių grupių tipai 2020 m.*

Atlikus visų ekskursijų analizę buvo galima išskirti kelias populiariausias turistų grupes, atvykusias į Biržus: *kolektyvai*, *bendruomenės/senjorai*, *mokiniai*, *šeimos/draugai*. 2020 metais itin gausiai ekskursijas užsisakė *kolektyvai*. Tai lėmė neaiški padėtis dėl galimybės keliauti po Lietuvą, todėl, per itin trumpą vasaros sezono laiką, šio tipo grupių buvo daugiausia. Kalbant apie *šeimas/draugus*, buvo pastebėta, kad šio tipo grupės buvo itin paklausios Biržų krašte, tačiau užsukdavo į Biržų TIC informacijos, lankstinukų ir keliaudavo savarankiškai be gido (8 pav. *Turistinių grupių tipai 2020 m.*)

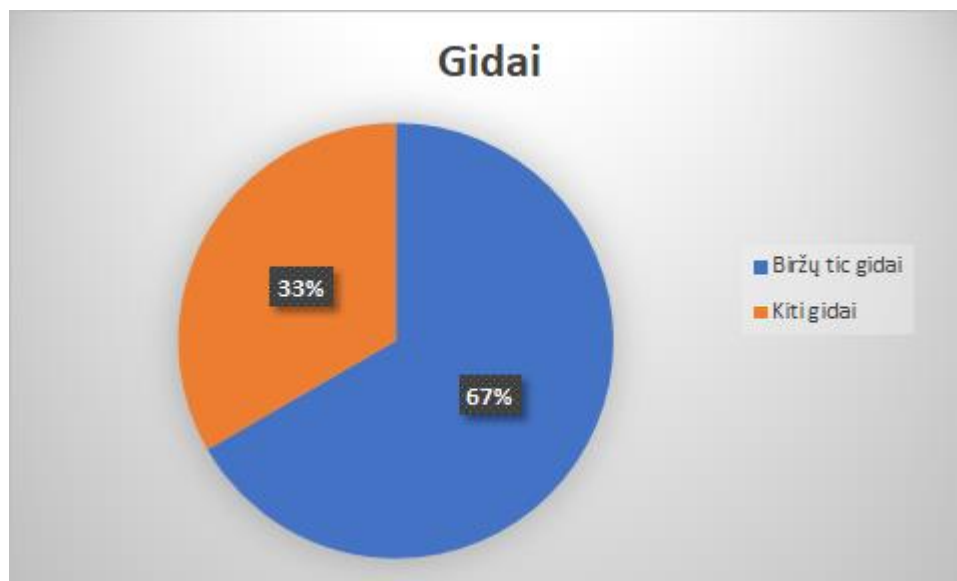
Pagal atliktą ekskursijų analizę išsiaiškinta, kad populiariausios savaitės dienos kelionėms išlieka *šeštadienis ir penktadienis*, tačiau ir kitos savaitės dienos, tokios kaip *antradienis, ketvirtadienis* buvo populiarios. *Sekmadienis* ir *pirmadienis* statistiškai ramesnės dienos, tačiau tomis dienomis taip pat vyko ekskursijos, net jeigu kai kurie objektai nedirba *pirmadieniais*. Buvo pastebėta, kad šeštadieniais daugiausia keliautojų buvo *kolektyvai*, o darbo dienomis – *mokiniai* bei *bendruomenės/senjorai* (9 pav. *Lankomiausia savaitės diena 2020 m.*)

9 pav. *Lankomiausia savaitės diena 2020 m.*

Kadangi pagal susiklosčiusią pandemiją Biržų turizmo informacijos centre buvo užsakyta mažiau ekskursijų nei praėjusiais metais (2019 m. – 160), todėl daugumą jų pravedė Biržų

TIC gidės. Likusias lydėjo kiti Biržų krašto gidai, kurie dirba pagal individualią veiklą (10 pav. *Gidai 2020 m.*)

10 pav. *Gidų užimtumas 2020 m.*

Atlikus išsamią 2020 metų ekskursijų analizę, išsiaiškinta, kad išliko beveik ta pati tendencija kaip ir 2019 metais. Populiariausi mėnesiai tai, *birželis, liepa, rugpjūtis ir rugsėjis*. Lankomiausi objektai taip pat praktiškai nepatiko ir liko tie patys – *Kirkilų apžvalgos bokštas, smegduobės, alaus daryklos, ilgasis pėsčiųjų tiltas, Biržų pilis, Astravo dvaras*. Ekskursijos dažniausiai buvo vedamos *lietuvių kalba*. Kaip ir kasmet daugiausiai turistų Biržų kraštas sulaukia iš didžiųjų miestų apskričių, tokių kaip *Kaunas, Vilnius, Šiauliai*. Populiariausios turistinės grupės – *kolektyvai, bendruomenės/seniorai, mokiniai, šeimos/draugai*, kurios dažniausiai rinkosi keliauti *šeštadieniais* ir *penktadieniais*. Tačiau palyginus pravestų ekskursijų skaičių su praėjusiais metais, jų skaičius 2020 metais buvo daugiau nei dvigubai mažesnis. Tai lėmė Lietuvoje įvesti karantino suvaržymai.

II. KITA VEIKLA

2.1. KELIONIŲ AGENTŪROS VEIKLA

Biržų turizmo informacijos centras vykdo kelionių agentūros veiklą. Centre apsilanko daug klientų norinčių užsisakyti kelionę, kelto ar lėktuvo bilietą. Dažnai informacijos apie keliones ir bilietus sulaukiame elektroniniu paštu arba „Facebook“ paskyroje.

Biržų TIC parduoda pažintines keliones Lietuvoje ir užsienyje, keltų, lėktuvų bilietus ir yra sudaręs sutartis su UAB „BPC Travel“, kurios pagalba užsakinėjame lėktuvo bilietus, UAB „Tahelė“, su kuria bendradarbiaujame parduodant kelto bilietus, su UAB „Grūda“ parduodame pažintines keliones, o UAB „Eura“ organizuoja keliones Biržiečiams į užsienio šalis.

Per 2020 m. už kelto bilietų, lėktuvų bilietų, kelionių pardavimus buvo gautas 7235,28 Eur. pelnas (2019 m. – 5619,77 Eur.) 2020 m. buvo net 22 % pardavimų augimas lyginant su 2019 m. Pastebime, kad keltų ir avia bilietų pardavimas šiek tiek sumažėjo dėl pandemijos, tačiau vasaros sezono laikotarpiu vykdytos ekskursijos bei poilsinės kelionės Lietuvoje buvo populiaros ir pelningos.

2.2. PREKYBA SUVENYRAIS

Per 2020 m. Biržų TIC, kaip ir kasmet, prekiaavo suvenyrais. Suvenyrų pagrindiniai tiekėjai buvo: UAB „Polido“ (įvairūs suvenyrai), VŠĮ „Terra publika“, UAB „Echo Stamp“, UAB „AKA Baltic“ (vėliavos), UAB „Konsultacijų galerija“, UAB „Amber transport“ (rankšluosčiai), „SIA „SUVENIRU FABRIKA HOLDING“, Lina Kučinskienė (puodeliai, magnetai), UAB Stampline, UAB „Marškinėlis“ (parodų staliukai), UAB „Tilis“ (parodų stendai), Idėja meno ir dizaino studija (leidybos paslaugos), UAB „Sineco“ (įvairūs suvenyrai) UAB „Alienas“ ir kiti.

Biržų turizmo informacijos centras gauna įvairių užklausų dėl suvenyrų, ko pasekoje atsirado daugybė suvenyrų ir su Lietuvos atributika (puodeliai, apyrankės, kaklaraiščiai, varlytės, įvairūs pakabukai ir magnetai). Be to, turistai iš užsienio vis dažniau nori išigyti suvenyrų ir su Lietuviška atributika. Suvenyrų kaina prasideda nuo 0,30 Eur., o patys brangiausi suvenyrai siekia ir 60 Eur. Padaugėjo prašymų iš seniūnijų ar verslo atstovų, kurie prašo pagaminti marškinėlius, magnetukus, kepuraites ar kitą atributiką su norimu logotipu.

2020 metais Biržų TIC įsigijo ir naujų suvenyrų, populiariausios buvo: termosai su Biržų logotipu, naujo dizaino tušinukai, puodeliai. Jau antri metai labai populiarūs ir perkami dovanų rinkiniai (tušinukas, užrašų knygelė, magnetas, raktų pakabukas). Verslo dovanoms dažnai buvo renkamiesi rašiklių komplektai dėžutėje su graviruotu užrašu ir herbu. Tęsiamas bendradarbiavimas ir su levandų produkciją gaminančiais ūkiais, tad Biržų TIC galima rasti įvairių gaminių iš levandų (pagalvių, žvakių, hidrolatų, puokštelių ir pan.). Taip pat prekiaujame ir produkcija iš avies vilnos (Milišiūnų ūkis) žvakėmis iš natūralaus vaško.

2020 m. suvenyrų pardavimai sumažėjo lyginant su 2019 metais. Per 2020 m. už suvenyrus buvo gauta 25616,56 Eur. pajamų, o 2019 m. – 37745,22 Eur. Pardavimai sumažėjo 12128,66 Eur. t.y. 32 %. Tai įtakojo pasaulinė situacija dėl pandemijos. Biržų rajono savivaldybės tarybos sprendimu 2015 m. rugpjūčio 27 d. Nr. T – 196 buvo nustatyta nauja antkainių taikymo tvarka (nuo 30 % iki 50%).

III.SPECIALISTŲ TOBULINIMASIS

Per 2020 m. visi darbuotojai dalyvavo mokymuose, kurie buvo susiję su pareigybe ir vykdoma veikla. Sudalyvauta Lietuvos turizmo informacijos centrų kasmetiniuose mokymuose darbuotojams bei vadovams.

IV. CENTRO DARBUOTOJŲ SKAIČIUS

Per ataskaitinį laikotarpį buvo personalo pokyčių. 2020 m. buvo įdarbintas vienas darbuotojas. Terminuotai iki 2022 m., kol grįš specialistė iš vaiko auginimo atostogų. Šiuo metu užimti penki etatai: direktorė (1 etatas), vyr. specialistė (1 etatas), turizmo specialistė (2 etatai), vyr. buhalterė (0,75 etato).

V. BAIGIAMOJI DALIS

Išanalizavus 2020 m. Biržų TIC veiklą, galima teigti, kad Biržų TIC kryptingai dirbo įgyvendindamas užsibrėžtus tikslus.

Per ataskaitinį laikotarpį pajamų už atsitiktines paslaugas, t. y. komisinis mokestis už parduotus kelto ir aviabilietus, turistines keliones, ekskursijas bei parduotą turistinę literatūrą, suvenyrus buvo gauta: **35 089,40 Eur.** (2019 m. 56 581,42 Eur., 2018 m. 61 695,64 Eur., 2017 m. 34 748,36 Eur.)

2020 metus Biržų TIC pradėjo gausiai pristatydamas Biržų rajono turizmo išteklius ir naujoves, dalyvaudamas turizmo parodose ir mugėse. Pirmiausia buvo dalyvauta didžiausioje turizmo parodoje Šiaurės Europoje „MATKA 2020“ (Helsinkyje, Suomija). Tarptautinėse parodose „Adventur 2020“ (Vilnius) ir „Balttour 2020“ (Rygoje, Latvija), bei turizmo ir pasiekimų parodoje „EXPO Aukštaitija 2020“ (Panevėžyje), kartu su Biržų TIC dalyvavo ir asociacijos Biržų turizmo klasteris nariai. Pirmą kartą dalyvauta tarptautinėje turizmo parodoje „REISEMESSE DRESDEN 2020“ (Drezdene,

Vokietija). Dalyvaujant tarptautinėse parodose sulaukiama ne tik pavienių turistų, keliautojų, bet ir turizmo srities profesionalų, kurie domisi išskirtinėmis Lietuvos vietovėmis.

Dalyvavimas projektuose taip pat skatina ne tik vietinio, bet ir atvykstamojo turizmo skatinimą. 2020 m. Biržų TIC koordinavo projektą „Biržų tinklas“ bei sukviėtė į metinį renginį „Mototuras. 100 mylių aplink Biržus“, kuris šiais metais įvyko rugpjūčio 29 dieną. Renginio metu sulaukėme nemažai turistų, kurie, motociklais ar kitomis transporto priemonėmis aplankė ne tik įvairias turistines vietas, bet ir Biržų krašto bendruomenes, verslo ir nevyriausybinės organizacijas.

Jau tradicija tapęs, sėkmingai įvyko projektas „Pažinkime kaimynus Žiemgaloje“. Šis projektas buvo organizuotas jau ketvirtus metus iš eilės. Jo metu yra bendradarbiaujama su aštuoniomis Lietuvos ir Latvijos pasienio savivaldybėmis (Biržų, Pasvalio, Pakruojo, Joniškio, Bauskės, Vecumnieku, Rundalės, Iecavos) ir turistams pristatomi įvairiausi lankytini objektai. Projekto tikslas - skatinti turizmo objektų, renginių ir paslaugų plėtrą bendradarbiavimo partnerių teritorijose. Šiais metais pasirinkti objektai buvo po atviru dangumi ir laisvai prieinami, todėl projekto dalyviai turėjo galimybę objektus lankyti bet kuriuo metu ir rinkti reikalingas nuotraukas.

2020 metais Biržų turizmo informacijos centras dalyvavo didžiųjų Lietuvos miestų renginiuose: „Sostinės dienos“ – Vilniuje ir „Jūros šventė“ – Klaipėdoje. Dėl to, sulaukėme nemažai turistų iš šių miestų apskričių.

Kiekvienais metais Biržų TIC lankytojų skaičius pastebimai auga. 2017 m. iš viso Biržų TIC aplankė 8869 asm., 2018 m. – 11709 asm., o 2019 m. sulaukėme net 14226 lankytojų. Tačiau, 2020 m., dėl pasaulinės COVID-19 pandemijos ir judėjimo apribojimų, buvo sulaukta kur kas mažiau lankytojų – 8606 asm. Lyginant su 2019 metais, Biržų TIC aplankė 39,5 % mažiau turistų nei praėjusiais metais.

Lankytojų skaičiaus augimui vasaros mėnesiais, didelę reikšmę turėjo sezono pradžioje pasirodę straipsniai vietinėje spaudoje, regioniniuose naujienų portaluose („Aina.lt“) ir visiems gerai žinomose interneto naujienų platformose: „Delfi“, „Welove Lithuania“ „lrytas.lt“, „15min“, „lrt.lt“. Nacionalinė Lietuvos turizmo skatinimo agentūra „Keliauk Lietuvoje“, naujai atsidariusį Kirkilų pramogų parką įtraukė į 2020 m. TOP turizmo naujienų Lietuvoje dešimtuką. Biržai taip pat buvo ne kartą įtraukti kuriant specialius teminius „Keliauk Lietuvoje“ turizmo žemėlapius. Kirkilų apžvalgos bokštas papuošė ir gražiausių Lietuvos gamtos vietų žinyno – „Ypatinga Lietuva“, trečiojo leidimo knygos viršelį. Biržų krašto išteklių taip pat buvo pristatyti „Laisvės TV“ laidoje „Kiek kainuoja

Lietuva?“, LRT laidose „Apkabink Lietuvą“, „Daiktų istorijos“, bei atskirais reportažais laidoje „Labas rytas, Lietuva!“.

Nuo 2013 m. pradžios buvo pradėti skaičiuoti Biržų turizmo informacijos centro svetainės www.visitbirzai.lt lankytojai. 2013 m. šią svetainę aplankė ir informacijos apie Biržų kraštą ieškojo 19647 lankytojai, 2014 m. – 49927, 2015 m. – 71144, 2016 m. – 89891, 2017 m. – 103044, 2018 m. – 104927, 2019 m. – 82803, o 2020 m. – 83540 lankytojai (duomenys pateikti iki lapkričio 18 d., kuomet svetainė buvo kardinaliai atnaujinta). Nuo svetainės sukūrimo 2013 m. iki 2020 m. Biržų TIC interneto svetainės lankomumas padidėjo 5 kartus: išaugo net iki 76,49 %. 2020 m. sausio 1 d. – lapkričio 18 d., lyginant su tuo pačiu laikotarpiu 2019 m., svetainės lankomumas išaugo 7%(83540 – 2020 m. ir 78000 - 2019 m.)

2020 m. Biržų TIC suplanavo 13 skirtingų ekskursijų Lietuvoje bei užsienyje, tačiau dėl susiklosčiusios pandeminės situacijos įvyko tik 6 ekskursijos po Lietuvą. (2019 m. – 17 ekskursijų, 2018 m. – 17, 2017 m. – 20). Iš viso 2020 metais keliautojų buvo - 197, (2019 m. – 352, 2018 m. – 417, 2017 m.– 565). Tai beveik dvigubai mažesnis keliautojų skaičius lyginant su ankstesniais metais. Biržų TIC nebeturėjo galimybės turistams pasiūlyti kelionių po užsienį, tačiau galima daryti prielaidą, kad ateinantis sezonas bus gausus keliautojų. Viena iš prioritetinių užduočių sekančiam sezonui – pasiūlyti kuo įvairesnių kelionių kryptių Lietuvoje ir užsienyje.

Biržų turizmo informacijos centras, pasinaudodamas LR Ekonomikos ir inovacijų ministerijos inicijuota priemone „Turizmo inovacijos“ (kurią įgyvendina MITA – Mokslo, inovacijų ir technologijų agentūra), parengė ir sėkmingai įgyvendino projektą „Biržų turizmo informacijos centro turizmo paslaugų tobulinimas“. Projekto dėka, gavus pilną 100 proc. paraiškos finansavimą, buvo įsigyti 5 nauji elektriniai paspirtukai, kurie leis Biržų TIC darbuotojams lengviau ir ekologiškiau keliauti į lankytinus objektus, vietos verslo įmones. El. paspirtukai tarnaus ir specialiose ekskursijose turistams.

2020 metais Biržų TIC užfiksavo 69 ekskursijas, todėl galime išskirti pačius populiariausius metų mėnesius – *liepa, rugpjūtis ir rugsėjis*, kuriais, gidų užimtumas buvo didžiausias. Lyginant su praėjusiais metais (2019 m. – 160) ekskursijų skaičius sumažėjo daugiau nei dvigubai, tai lėmė susiklosčiusi pandeminė situacija.

2020 metais daugiausiai ekskursijų po Biržų kraštą užsisakė grupės atvykusios iš *Kauno, Vilniaus, Šiaulių* bei *Panevėžio* apskričių. Taip pat Biržų kraštą lankė nemažai mišrių grupių, kur turistus surinkdavo iš visos Lietuvos, ar jie susitikdavo būtent Biržuose.

Atlikus išsamią 2020 metų ekskursijų analizę, išsiaiškinta, kad išliko beveik ta pati tendencija kaip ir 2019 metais. Populiariausi mėnesiai tai, *birželis, liepa, rugpjūtis ir rugsėjis*. Lankomiausi objektai taip pat praktiškai nepatiko ir liko tie patys – *Kirkilų apžvalgos bokštas, smegduobės, alaus daryklos, ilgasis pėsčiųjų tiltas, Biržų pilis, Astravo dvaras*.

Bendradarbiaujame su Biržų rajono savivaldybe, Biržų regioninio parko direkcija, Biržų krašto muziejumi „Sėla“, Biržų kultūros centru, Biržų r. sav. J. Bielinio viešąja biblioteka, kaimo bendruomenėmis, apgyvendinimo bei maitinimo įstaigomis, vietiniais verslininkais, seniūnijomis.

Pirmą kartą suorganizuotas renginys – gido dienos. Buvo pasveikinti visi Biržų krašto ambasadoriai.

Biržų turizmo informacijos centras siekia dirbti kryptingai ir efektyviai.

Direktorė

Raminta Indriulėnienė